

OPERAPLUS.CZ

1. Šarlatán v Národním divadle moravskoslezském předvedl fascinující kočovnou mozaiku

12.10.2024 operaplus.cz - Blanka Hrubá

Odkaz na originál

Klíčová slova: divadlo (8); moravskoslezské (6); Národní (6); Jakub (2); Klecker (2); NDM (2); Antonína; Bajús; Dvořáka; Jakuba; Juraj; Kleckera; Ostrava; ostravskému

Třídílný cyklus "Opery terezínských skladatelů", kterým **Národní divadlo moravskoslezské** připomnělo tragickou likvidaci řady představitelů české

meziválečné kultury v roce 1944, dospěl ve čtvrtek 10. října 2024 premiérovým uvedením tragikomické opery Pavla Haase Šarlatán do svého finále.

Národní divadlo moravskoslezské přiblížilo **ostravskému** publiku v rámci této dramatické řady díla tří českých skladatelů židovského původu, působících v meziválečném Československu – Hanse Krásy (1899–1944), Viktora Ullmanna (1898–1844) a Pavla Haase (1899–1944), kteří byli internováni v terezínském ghettu, aby byl jejich život v roce 1944 tragicky ukončen v koncentračním táboře Osvětim II. – Březinka.

Pavel Haas, jehož tragikomická opera Šarlatán vytvořila pomyslnou tečku za tímto cyklem, patřil jako nejnadanější žák Leoše Janáčka k nejvýraznějším postavám české meziválečné hudební scény. Jeho touha po zkomponování vlastní opery dostala obrysy poté, co objevil zkrácené lidové vydání románové kroniky německého spisovatele Josefa Wincklera (1881–1996) Doctor Eisenbart, jež vyprávěla o životě barokního kočovného lékaře Johanna Andrease Eisenbarta.

Přestože byl z díla, jehož zhudebnění se věnoval v průběhu let 1934–1937, nadšen, již samotná cesta k vytvoření libreta byla pro Pavla Haase velmi komplikovaná. Jeho původ totiž znemožnil získání oficiálního Wincklerova svolení ke zpracování románu, neboť si německý autor v tehdejší době silícího nacistického režimu nemohl dovolit spolupráci s židovským skladatelem. Pavel Haas si nakonec bez oficiálního svolení napsal po vzoru svého učitele Leoše Janáčka libreto sám, přičemž ho vytvořil z kapitol, které ho z Wincklerova románu nejvíce zaujaly. Premiérového nastudování opery se chopilo Zemské **divadlo** v Brně, které její provedení zařadilo do sezóny 1937/38. Jejím uvedení předcházela ještě pětivětá orchestrální Suita z tragikomické opery Šarlatán, jež obsahovala hudbu z prvních dvou jednání opery a jež poprvé zazněla 14. června 1937 v brněnském rozhlase.

Opera Šarlatán rozehrává groteskní koláž o sedmi obrazech, jež přináší líčení putování kočovného lékaře Pustrpalka (Pavol Kubáň), doprovázeného jeho svárlivou ženou Rozinou () a početnou družinou, tvořenou Bakalářem (Václav Čížek), kuchařem Kyškou (Vít Šantora), Pavučinou (Josef Škarka), Zavináčem (Vincenc Ignác Novotný), Ohnižerem (Rudolf Medňanský), Silákem (Michael Kubečka) Krotitelem hadů (Petr Urbánek) či akrobaty (Ondřej Friedrich Ondřej Matuszynski). Během Pustrpalkova putování, při němž jeho léčitelská sláva enormně vzroste, aby následně upadla po jedné nezdařené operaci v zapomnění, mu do života osudově vstoupí Amaranta (), živelná kráska, která v něm rozpoutá spalující touhu, a mnich Jochimus, za nějž se v Havelkově pojetí převlékl její manžel profesor Puntičkář (Martin Gurbal).

Opera Šarlatán, jež nezapře nejen vliv Haasova učitele L. Janáčka, ale také B. Martinů, I. Stravinského, A. Honeggera či C. Orffa, představuje instrumentálně i pěvecky náročnou kompozici, které se však celý ansámbl pod dirigentskou taktovkou **Jakuba Kleckera** skvěle zhostil. Také dějová linka, podtržená hudební dada koláží, plné barvitě instrumentace a originálních harmonických ploch, protkaných pouličními písněmi a jarmarečními šlágry, získala na výrazné soudržnosti, a to promyšlenou a nápaditou režijní koncepcí Ondřeje Havelky, jež do Pustrpalkova příběhu vnesla nejen "faustovství", "donkichotství" a "donchuanství", ale také mackbethovské aluze.

Hýřivý operní kaleidoskop důmyslně doplnila také scéna Jakuba Kopeckého i kostýmy, inspirované komedií dell'arte, z dílny Kateřiny Štefkové. Pěvečtí interpreti v čele s Pavolem Kubáněm (Pustrpalk) a Kateřinou Hebelkovou (Amaranta) předvedli vynikající výkony, kterými podpořili duch "dramma giocoso", operního žánru z 18. století, jenž mísil prvky komické a vážné opery. Ty získaly v opeře Šarlatán tak silnou vypovídající hodnotu, až vznikl dojem, že představení je naplněno smíchem, který mrazí, a křečovitým veselím, jež odhaluje absurditu života až na dřevě.

Pavel Haas: Šarlatán

10. října 2024, 18:30 hodin

Divadlo Antonína Dvořáka, Ostrava

Hudební nastudování: **Jakub Klecker**

Dirigent: **Jakub Klecker**

Režie: Ondřej Havelka

Scéna: Jakub Kopecký

Kostýmy: Kateřina Štefková

Pohybová spolupráce: Jana Hanušová

Sbormistr: Jurij Galatenko

Dramaturgie: **Juraj Bajús**

Osoby a obsazení:

Pavol Kubáň – Doktor Pustrpalk

Eva Dřízgová-Jirušová – Rozína

Václav Čížek – Bakalář
Vít Šantora – Kyška
Josef Škarka – Pavučina
Vincenc Ignác Novotný – Zavináč
Rudolf Medňanský – Ohnižer
Michael Kubečka – Silák
Petr Urbánek – Krotitel hadů
Jonáš Slovák – První sluha / První student
Tomasz Suchanek – Druhý sluha / Joachimův pacholek
Eduard Kácal – Druhý student
Ihor Maryshkin – Třetí student
Kateřina Hebelková – Amaranta
Martin Gurbaľ – Jochimus
Marek Žihla – Hostinský / Šereda, koč. ranhojič
Pavel Divin – Král
Ondřej Friedrich, Ondřej Matuszynksi – Mistři ve skoku
Adina Mlčáková, Petra Sejkorová, Petr Hýl, Stephen McIntosh – Tanečníci
Lid, Karnevalové masky
Sbor a orchestr opery **NDM** – koncertní mistři Jan Šošola a Lucie Staňková

Pavel Haas: Šarlatán (zdroj **Národní divadlo moravskoslezské**, foto Martin Popelář) Pavel Haas: Šarlatán (zdroj **Národní divadlo moravskoslezské**, foto Martin Popelář)

Pavel Haas: Šarlatán (zdroj **Národní divadlo moravskoslezské**, foto Martin Popelář) Pavel Haas: Šarlatán (zdroj **Národní divadlo moravskoslezské**, foto Martin Popelář)

URL | <https://operaplus.cz/sarlatan-v-ndm-predvedl-fascinujici-kocovnou-mozaiku/>

« zpět na začátek

Šarlatán v Národním divadle moravskoslezském předvedl fascinující kočovnou mozaiku

[Blanka Hrubá](#), 12.10.2024 11:00

Třídílný cyklus „Opery terezínských skladatelů“, kterým Národní divadlo moravskoslezské připomnělo tragickou likvidaci řady představitelů české meziválečné kultury v roce 1944, dospěl ve čtvrtek 10. října 2024 premiérovým uvedením tragikomické opery Pavla Haase Šarlatán do svého finále.

Témata: [Eva Dřízgová-Jirušová](#) [Jakub Klecker](#) [Národní divadlo moravskoslezské](#) [Ondřej Havelka](#) [Pavol Kubáň](#) [SEZ](#)

Pavel Haas: Šarlatán (zdroj Národní divadlo moravskoslezské, foto Martin Popelář)

Národní divadlo moravskoslezské přiblížilo ostravskému publiku v rámci této dramatické řady díla tří českých skladatelů židovského původu, působících v meziválečném Československu – Hanse Krásy (1899–1944), Viktora Ullmanna (1898–1844) a Pavla Haase (1899–1944), kteří byli internováni v terezínském ghettu, aby byl jejich život v roce 1944 tragicky ukončen v koncentračním táboře Osvětim II. – Březinka.

0+

Klavírní festival Rudolfa Firkušného
2. – 9. 11. 2024

VSTUPENKY V PRODEJI

Pavel Haas, jehož tragikomická opera *Šarlatán* vytvořila pomyslnou tečku za tímto cyklem, patřil jako nejnadanější žák Leoše Janáčka k nejvýraznějším postavám české meziválečné hudební scény. Jeho touha po zkomponování vlastní opery dostala obrysy poté, co objevil zkrácené lidové vydání románové kroniky německého spisovatele Josefa Wincklera (1881–1996) *Doctor Eisenbart*, jež vyprávěla o životě barokního kočovného lékaře Johanna Andrease Eisenbarta.

Přestože byl z díla, jehož zhudebnění se věnoval v průběhu let 1934–1937, nadšen, již samotná cesta k vytvoření libreta byla pro Pavla Haase velmi komplikovaná. Jeho původ totiž znemožnil získání

oficiálního Wincklerova svolení ke zpracování románu, neboť si německý autor v tehdejší době silícího nacistického režimu nemohl dovolit spolupráci s židovským skladatelem. Pavel Haas si nakonec bez oficiálního svolení napsal po vzoru svého učitele Leoše Janáčka libreto sám, přičemž ho vytvořil z kapitol, které ho z Wincklerova románu nejvíce zaujaly. Premiérového nastudování opery se chopilo Zemské divadlo v Brně, které její provedení zařadilo do sezóny 1937/38. Jejím uvedení předcházela ještě pětivětá orchestrální *Suita z tragikomické opery Šarlatán*, jež obsahovala hudbu z prvních dvou jednání opery a jež poprvé zazněla 14. června 1937 v brněnském rozhlase.

Pavel Haas: Šarlatán (zdroj Národní divadlo moravskoslezské, foto Martin Popelář)

Opera *Šarlatán* rozehrává groteskní koláž o sedmi obrazech, jež přináší líčení putování kočovného lékaře Pustrpalka (**Pavol Kubáň**), doprovázeného jeho svárlivou ženou Rozinou (**Eva Dřízgová-Jirušová**) a početnou družinou, tvořenou Bakalářem (**Václav Čížek**), kuchařem Kyškou (**Vít Šantora**), Pavučinou (**Josef Škarka**), Zavináčem (**Vincenc Ignác Novotný**), Ohnižerem (**Rudolf Medňanský**), Silákem (**Michael Kubečka**) Krotitelem hadů (**Petr Urbánek**) či akrobaty (**Ondřej Friedrich, Ondřej Matuszynski**). Během Pustrpalkova putování, při němž jeho léčitelská sláva enormně vzroste, aby následně upadla po jedné nezdařené operaci v zapomnění, mu do života osudově vstoupí Amaranta (**Kateřina Hebelková**), živelná kráska, která v něm rozpoutá spalující touhu, a mnich Jochimus, za nějž se v Havelkově pojetí převlékl její manžel profesor Puntičkář (**Martin Gurbal**).

Opera *Šarlatán*, jež nezapře nejen vliv Haasova učitele L. Janáčka, ale také B. Martinů, I. Stravinského, A. Honeggera či C. Orffa, představuje instrumentálně i pěvecky náročnou kompozici, které se však celý ansámbl pod dirigentskou taktovkou **Jakuba Kleckera** skvěle zhostil. Také dějová linka, podtržená hudební dada koláží, plné barvitě instrumentace a originálních harmonických ploch, protkaných pouličními písněmi a jarmarečními šlágry, získala na výrazné soudržnosti, a to promyšlenou a

nápaditou režijní koncepcí **Ondřeje Havelky**, jež do Pustrpalkova příběhu vnesla nejen „faustovství“, „donkichotství“ a „donchuanství“, ale také mackbethovské aluze.

Hýřivý operní kaleidoskop důmyslně doplnila také scéna **Jakuba Kopeckého** i kostýmy, inspirované komedií dell'arte, z dílny **Kateřiny Štefkové**. Pěvečtí interpreti v čele s **Pavolem Kubáněm** (Pustrpalk) a **Kateřinou Hebelkovou** (Amaranta) předvedli vynikající výkony, kterými podpořili duch „*dramma giocoso*“, operního žánru z 18. století, jež mísil prvky komické a vážné opery. Ty získaly v opeře *Šarlatán* tak silnou vypovídající hodnotu, až vznikl dojem, že představení je naplněno smíchem, který mrazí, a křečovitým veselím, jež odhaluje absurditu života až na dřevě.

Pavel Haas: Šarlatán

10. října 2024, 18:30 hodin

Divadlo Antonína Dvořáka, Ostrava

Hudební nastudování: *Jakub Klecker*

Dirigent: *Jakub Klecker*

Režie: *Ondřej Havelka*

Scéna: *Jakub Kopecký*

Kostýmy: *Kateřina Štefková*

Pohybová spolupráce: *Jana Hanušová*

Sbormistr: *Jurij Galatenko*

Dramaturgie: *Juraj Bajús*

Osoby a obsazení:

Pavol Kubáň – Doktor Pustrpalk

Eva Dřízgová-Jirušová – Rozina

Václav Čížek – Bakalář

Vít Šantora – Kyška

Josef Škarka – Pavučina

Vincenc Ignác Novotný – Zavináč

Rudolf Medňanský – Ohnižer

Michael Kubečka – Silák

Petr Urbánek – Krotitel hadů

Jonáš Slovák – První sluha / První student

Tomasz Suchanek – Druhý sluha / Joachimův pacholek

Eduard Kácal – Druhý student

Ihor Maryshkin – Třetí student

Kateřina Hebelková – Amaranta

Martin Gurbaľ – Jochimus

Marek Žihla – Hostinský / Šereda, koč. ranhojič

Pavel Divin – Král

Ondřej Friedrich, Ondřej Matuszynski – Mistři ve skoku

Adina Mlčáková, Petra Sejkorová, Petr Hýl, Stephen McIntosh – Tanečníci

Lid, Karnevalové masky

Sbor a orchestr opery NDM – koncertní mistři Jan Šošola a Lucie Staňková